

LOMTERO

Willem Foorthuis

De rubriek *Confrontatie* brengt een uitdagende mening naar voren. De uitdaging geldt de lezer: u mag reageren. Onderschrijft u de gepresenteerde visie of wilt u juist de polemieken aangaan, formuleer uw mening dan scherp en bondig in maximaal 500 woorden. Stuur uw reactie binnen twee weken na verschijnen van het betreffende nummer naar *Noorderbreedte*. De redactie houdt zich het recht voor te lange reacties in te korten.

Architectuur faalt: de reacties

Het gaat niet mis op het Friese platteland

Een tiental jaren geleden dachten we dat de kleine kernen ten dode opgeschreven waren. Nu zitten we her en der met het 'luke-probleem' van de inpassing van de groei van dorpen. Toch speelt dat probleem niet overal denk maar aan het noordelijk deel van Friesland. In tegenstelling tot de stellingname in de rubriek 'Confrontatie' zie ik geen sluimerend proces van verstedelijking. Uitbreidingen van 10 à 20 woningen in een groot aantal jaren bij dorpen kun je niet zo betitelen. Wel is er sprake van het nog steeds suburbaniseren van dorpen in en om de grotere plaatsen. Dat heeft echter ook te maken met te weinig aanbod in de steden. Het verwijt aan de architectuur is een enigszins elitaire houding. Immers voor velen wordt de inspiratie bepaald door het bedrag dat men ter beschikking heeft. Los daarvan zou het voor de bouwstijlen goed zijn als architecten/aannemers zich als taak stelden om binnen de beschikbare budgetten meer variatie in verschijningsvorm en kleur aan te brengen. Voor stedenbouwers zal de landschappelijke inpassing een grotere uitdaging moeten zijn. Mijs inziens worden teveel uitbreidingen bepaald door de capaciteit en het vrije zicht dat men kan krijgen. Inspiratie is ook iets persoonlijks. Als ik mocht kiezen zou de uitdaging er meer in moeten liggen om vormen van stedelijke architectuur zoals de Amsterdamse School een nieuwe verschijningsvorm te geven op het platteland. De eenvormigheid proberen we op dit moment te doorbreken door een prijsvraag voor nieuwe bouwplannen in kleine kernen. Ten aanzien van de bouwstijlen ligt de uitdaging met name bij de gezamenlijke bouwwereld om veelvormigheid binnen de beschikbare budgetten gestalte te geven.

In relatie tot dit thema ligt er nog wel de politieke keuze of je kwaliteit binnen het bebouwde gebied meer wilt afdwingen door striktere regels te stellen. Dat 'voorschrijven' heeft mijn voorkeur niet. Goede voorbeelden van wonen op het Friese platteland. Een aantal: het rietwoningenproject op Oostmahorn als voorbeeld binnen de recreatie. Een ouderenwoningcomplex in Bakkeveen. Het nieuwe centrumplan in Ureterp. Over uitbreidingsplannen heb ik diep nagedacht maar geen mij persoonlijk aansprekend voorbeeld gevonden. Het dichtst daarbij komt voor mij de al wat oudere uitbreiding van Anjum aan de westkant rond de Greniersté.
Siem Jansen, Leeuwarden, gedeputeerde Friesland

Het roer moet om

In het begin van de 20e eeuw was de provincie Groningen een fraai landelijk gebied met slechts één grote stad. De stad Groningen lag als een spin in een over de provincie uitgespreid web van wegen en wateren. De stad is altijd duidelijk afgescheiden geweest van het omringende platteland. Tot in de 16e eeuw bestond die afcheiding uit een geleidelijk uitgelegde stenen ommuring met poorten, torens en grachten. Sinds de jaren 1608-1624 bestond die afcheiding van de in oppervlakte verdubbelde stad uit een aarden omwalling met zeventien bastions. In de zeventiger jaren van de 19e eeuw werd die toen als knellend ervaren omwalling gesloopt en begon de stad zich concentrisch uit te breiden met een lage stedelijke bebouwing. Het omringende platteland, dat werd bebouwd, werd zo geleidelijk opgeslokt en daardoor van zijn eigen aard ontdaan. Deze oneindig lijkende mogelijkheid eindigt in onze dagen. Gebieden, die eeuwenlang wegens

vochtigheid en grondsoort ongeschikt waren voor een stedelijke bebouwing, worden onbekommerd hiertoe bestemd. Bovendien zijn de dorpen op het Groningse platteland zich ook gaan uitbreiden. Het is zover dat de uitbreiding van de gemeente Groningen - die ondertussen sluipend de gemeenten Hoogkerk en Noordelijk binnen haar grenzen heeft getrokken - grenst aan die van de gemeente Haren en de gemeente Bedum. Het loopt vast. Het roer moet om; principieel moet de stad Groningen de hoogte in! De stad moet zich door hoogbouw onderscheiden van het omringende platteland.

Dr. G. Overdiep, Peize

Stelling is te simpel

'Architectuur faalt' is de kop die Willem Foorthuis gebruikt als hij zijn ergernis spuit over een aantal recente dorpsuitbreidingen in Drenthe. Dat lucht op, als bekend is waar het aan ligt, maar ik vind de analyse te simplistisch. Zeker als Hans Elerie zonder commentaar accepteert dat 'een ruime meerderheid van onze leden wenst vast te houden aan de groeiomogelijkheden die het huidige streekplan biedt'; diezelfde meerderheid is overigens ook 'voor een zorgvuldige ruimtelijke inpassing'. Die meerderheid is dan kennelijk een andere dan de meerderheid die kiest voor een witte stolpwooning. Het initiatief van de Brede Overleggroep Kleine Dorpen om zelf plannen te maken voor Zeyen, Odoornerveen en Hijken lijkt me prima. Niet omdat ik verwacht dat er ook maar iets uit zal komen dat de vakwereld niet al honderd keer bedacht heeft, maar wel omdat door een dergelijk planproces individuele dorpsbewoners worden aangesproken op hun verantwoordelijkheden voor het geheel. Misschien dat dan wel al die kleine

